

Az Alkotmánybíróság döntésének tájékoztató jelleggel közzétett, nem hivatalos szövege. A hivatalos közzétételre a Magyar Közlönyben, illetve az Alkotmánybíróság Határozatai című hivatalos lapban kerül sor.

IV/333/2024.

Az Alkotmánybíróság tanácsa alkotmányjogi panasz tárgyában meghozta a következő

végzést:

Az Alkotmánybíróság a Miskolci Törvényszék 1.Pf.20.639/2023/9. számú ítélete alaptörvény-ellenességének megállapítására és megsemmisítésére irányuló alkotmányjogi panaszt visszautasítja.

Indokolás

- [1] Az indítványozó személyesen eljárva alkotmányjogi panasszal fordult az Alkotmánybírósághoz.
- [2] 1. Az indítványozó az Alkotmánybíróságról szóló 2011. évi CLI. törvény (a továbbiakban: Abtv.) 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt terjesztett elő a Kazincbarcikai Járásbíróság 11.P.20.481/2022/40. számú ítélete és a Miskolci Törvényszék 1.Pf.20.639/2023/9. számú ítélete ellen, azok alaptörvény-ellenessége megállapítását és megsemmisítését kérve. Az indítványozó álláspontja szerint az ítéletek ellentétesek az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésével, XXIV. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével, 26. cikk (1) bekezdésével és 28. cikkével.
- [3] 1.1. A perbeli alperes szülei 2004. augusztus 27. napján kötöttek házasságot. Az alperes 2005. december 5. napján született. Az alperes szüleinek házassági életközössége 2018. december 31. napján megszűnt és ekkortól kezdve az alperes néhai édesapja (a továbbiakban: örökhagyó) a perbeli felperes indítványozóval élt élettársi kapcsolatban. Az élettársi kapcsolat idején az indítványozó tulajdonát képező ingatlanban éltek együtt. Az örökhagyó 2020. októberében eldöntötte, hogy a korábbi autóját lecseréli és egy újabb személygépkocsit vásárol. Az indítványozó felajánlotta, hogy 1 500 000 forintot a vételárba kifizet az örökhagyó helyett. Ezen felül az indítványozó 2021 áprilisában 500 000 forintot fizetett be az örökhagyó bankszámlájára. Az örökhagyó 2021. június 7. napján végintézkedés hátrahagyása nélkül elhalálozott. Ezt követően az alperes törvényes képviselője úgy nyilatkozott,

hogyan a temetéssel kapcsolatos ügyek intézését az indítványozóra bízta. Az örökgyó temetésének és síremlékének teljes költségét az indítványozó fizette meg.

- [4] A közjegyző hagyatékátadó végzését követően az indítványozó fizetési meghagyás kibocsátását kérte az alperessel szemben a közjegyző előtt 3 568 605 forint megfizetése iránt kölcsön és hagyatéki hitelezői igény jogcímén. A fizetési meghagyással szemben az alperes ellentmondást terjesztett elő, ezért az eljárás perré alakult át.
- [5] A perré alakult eljárásban az indítványozó kereseti kérelmében kérte, hogy kötelezze a bíróság az alperest 1 568 605 forint temetési költség megfizetésére hagyatéki hitelezői igény jogcímén, továbbá 1 500 000 forint és további 500 000 forint, valamint ezen összegek után az örökgyó halála napjától a kifizetés napjáig törvényes mértékű késedelmi kamat és perköltség megfizetésére hagyatéki hitelezői igény és kölcsön jogcímén. Az indítványozó a keresetében kérte annak megállapítását, hogy az alperes a hagyatéki tartozásért a hagyaték tárgyaival felel. Alperes írásbeli ellenkérelmében elsődlegesen az eljárás megszüntetését, másodlagosan érdemben a kereset elutasítását és az indítványozó perköltségben történő marasztalását kérte. Alperes a temetési költség tekintetében tagadta, hogy abban állapotok volna meg, hogy a temetést az indítványozó rendezze, álláspontja szerint amennyiben közöttük létre is jött megállapodás, az a síremlék állítására és annak költségére nem terjedt ki. Vitatta, hogy az örökgyó az indítványozótól kért volna kölcsön, állítása szerint az örökgyó jelentős összegű bevétellel rendelkezett, kölcsönre nem volt szüksége és nem is kért soha senkitől kölcsön.
- [6] Az elsőfokú bíróság ítéletével kötelezte az alperest, hogy fizessen meg az indítványozónak 1 568 605 forintot és 190 090 forint perköltséget. Rögzítette, hogy alperes a tartozás megfizetéséért mely hagyatéki vagyontárgyakkal felel. Egyebekben az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, mivel álláspontja szerint az indítványozó és az örökgyó között az élettársi közös gazdálkodás körében történt az 1.500.000,- forint átadása és az 500 000 forint örökgyó számlájára történő befizetése, mely pénzmozgásokat utólagosan nem lehet kölcsönné minősíteni.
- [7] Az elsőfokú bíróság ítélete ellen az indítványozó terjesztett elő fellebbezést kérve annak megváltoztatását, és a már megítélt temetési költség mellett alperes kötelezését 1 500 000 forint és 500 000 forint összeg indítványozó részére történő megfizetésére hagyatéki hitelezői igény megtérítése jogcímén, valamint ezen összegek vonatkozásában az örökgyó halála napjától a kifizetés napjáig késedelmi kamat megfizetésére.
- [8] A másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletének nem fellebbezett részét nem érinti, fellebbezett részét helybenhagyja. A törvényszék álláspontja szerint a fellebbezéssel érintett elsőfokú ítéleti rendelkezések körében az elsőfokú bíróság a tényállást összességében helyesen állapította meg, és helyes az abból levont jogkövetkeztetése

is, melyre figyelemmel az elsőfokú bíróság ítéletét annak helyes indokaira tekintettel hagyta helyben.

- [9] 1.2. Az indítványozó ezt követően fordult az Alkotmánybírósághoz, és az Abtv. 27. §-a szerinti alkotmányjogi panaszában előadta, hogy álláspontja szerint az ítéletek ellentétesek az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésével, XXIV. cikk (1) bekezdésével, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdésével, 26. cikk (1) bekezdésével és 28. cikkével.
- [10] Az Alaptörvény XV. cikke szerinti törvény előtti egyenlőség sérelmét arra tekintettel állítja az indítványozó, mert más hasonló kölcsön visszafizetésével kapcsolatos ügyekben a felek magatartásának megítélése során az eljáró bíróságok más mércét alkalmaztak, mint az alkotmányjogi panaszra okot adó jelen ügyben eljáró bíróságok.
- [11] A tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét illetően az Alaptörvény 28. cikkéből következő, a jogszabályok indokolásának figyelembevételére vonatkozó kötelezettségüket elmulasztották az eljáró bíróságok, mivel nem a jogszabályok alkalmazásáról döntöttek, hanem az irányadó jogszabályok alaptörvény-ellenes értelmezésével megalkották a kötött bizonyítás rendszerét, ezzel igazságszolgáltatási tevékenységük keretrendszerén túlterjeszkedtek. Az első fokon eljáró járásbíróság, amikor indokolási kötelezettségének oly módon tett eleget, hogy „kilépett” a törvényi lehetőségek közül és új – valójában nem létező – jogcímre hivatkozott ítéletében, olyan új – általa kötelezőnek vélt – tartalmi követelményeket kapcsolt a kölcsönszerződés létrejöttéhez, melyek ellentétesek a fennálló bírói gyakorlattal, így megsértve indítványozó tisztességes bírói eljáráshoz való jogát. A jogszabály helytelen értelmezése, új elemekkel történő kibővítése a XV. cikk (1) és (2) bekezdésében foglalt hátrányos megkülönböztetés tilalmába ütközik, valamint sérti a tisztességes bírósági eljáráshoz való jogot is.
- [12] Azáltal, hogy a másodfok bíróság a jogszabályokat figyelmen kívül hagyta, megkérdőjeleződik a függetlenségének az alapja, és ezáltal a tisztességes bírósági eljáráshoz való jog sérelmét okozta, hiszen a jogszabályok betartásának kötelezettsége a tisztességes eljáráshoz való jog része. Az önkényes bírói jogértelmezés sérti az indítványozónak az Alaptörvény XXVIII. cikk (1) bekezdésében foglalt tisztességes eljáráshoz való jogát.
- [13] Az indítványozó szerint a bíróság részére az Alaptörvényben és jogszabályban is meghatározott indoklási kötelezettség megkerülésével az egyenlő elbánáshoz való jogát is megsértették, ezzel az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésébe foglalt alapjogok is sérültek. Az alapjog megsértése a bírói döntést érdemben befolyásolta, ezáltal sérült a tisztességes eljáráshoz való joga is.
- [14] Az indítványozó alkotmányos joga, hogy az ügy lényegi részeire vonatkozó észrevételeit az eljáró bíróságok kellő alapossgal megvizsgálják, és ennek értékeléséről határozatában számot adjanak, ennek megsértésével az indítványozó tisztességes bírósági eljáráshoz való joga sérült.

- [15] 2. Az Abtv. 56. § (1) bekezdésében előírtak szerint az Alkotmánybíróságnak elsődlegesen az alkotmányjogi panasz befogadhatóságáról szükséges döntenie. Az Alkotmánybíróság ezért tanácsban eljárva mindenekelőtt azt vizsgálta meg, hogy az alkotmányjogi panasz megfelel-e a törvényben előírt befogadhatósági feltételeknek.
- [16] Az Abtv. 27. § szerinti alkotmányjogi panaszt az indítványozó határidőben nyújtotta be. Az indítványozó alkotmányjogi panaszában megjelölte az Alkotmánybíróság hatáskörét és az indítványozó jogosultságát megalapozó törvényi rendelkezést, az Alaptörvény sérülni vélt rendelkezéseit [XV. cikk (1) és (2) bekezdését, XXIV. cikk (1) bekezdését, XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdését, 26. cikk (1) bekezdését és 28. cikkét], a támadott bírói döntéseket, a Kazincbarcikai Járásbíróság 11.P.20.481/2022/40. számú ítéletét és a Miskolci Törvényszék 1.Pf.20.639/2023/9. számú ítéletét, továbbá kifejezett kérelmet a bírói döntések megsemmisítésére. Az indítványozó jogorvoslati lehetőségeit kimerítette, valamint jogosultsága és érintettsége egyértelmű, mivel saját egyedi ügyével összefüggésben terjesztette elő alkotmányjogi panaszát.
- [17] Az alkotmányjogi panasz benyújtásának törvényi feltétele [Abtv. 27. § (1) bekezdés a) pont], hogy az indítványozó Alaptörvényben biztosított jog sérelmére hivatkozzon. Az indítvány e feltételnek csak részben tesz eleget. Nem szabályoz az indítványozó számára biztosított jogot az indítványban felhívott rendelkezések köréből az Alaptörvény 26. cikk (1) bekezdése és 28. cikke. Ezért további vizsgálatra az utalt indítványi elem kapcsán nem volt lehetőség.
- [18] Alaptörvény-ellenességre vonatkozó okfejtést az indítvány a sérülni vélt alaptörvényi rendelkezésekkel kapcsolatban tartalmaz, kivéve az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdésének sérelmét tekintve. Ennek kapcsán azt Alkotmánybíróság megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz e részében nem felel meg az Abtv. 52. § (1b) bekezdésében támasztott – a határozott kérelemre vonatkozó – törvényi feltételeknek. Mindezekre tekintettel megállapítható, hogy az indítvány az Alaptörvény XXIV. cikk (1) bekezdése tekintetében nem felel meg a határozott kérelemre vonatkozó követelményeknek, mivel – az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint – az indokolás hiánya az ügy érdemi elbírálásának akadálya (lásd többek között: 3058/2016. (III. 22.) AB végzés, Indokolás [11]; 3245/2016. (XI. 28.) AB végzés, Indokolás [10], [13]).
- [19] 3. Az Abtv. 29. §-a a befogadhatóság feltételeként határozza meg, hogy az alkotmányjogi panasz a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenességet tartalmazzon, vagy alapvető alkotmányjogi jelentőségű kérdést vessen fel. E befogadhatósági feltételek vagylagos jellegűek, így fennállásukat az Alkotmánybíróság külön-külön vizsgálja {3/2013. (II. 14.) AB határozat, Indokolás [30]}.
- [20] Az Alaptörvény XV. cikk (1) és (2) bekezdésének és XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek állított sérelmével kapcsolatban az Alkotmánybíróság felhívja a figyelmet arra a következetes gyakorlatára, hogy az Alkotmánybíróságnak az Alaptörvény 24. cikk (2) bekezdés d) pontja, valamint az Abtv. 27. §-a alapján az

ítéleteknek kizárólag az alkotmányossági szempontú felülvizsgálata során van jogköre a bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kiküszöbölésére, azonban nincs hatásköre a rendes bíróságok jogalkalmazásának felülbírálatára [...] {3212/2015. (XI. 10.) AB határozat, Indokolás [11]}. Az Alkotmánybíróság ugyancsak hangsúlyozza, hogy a tényállás megállapítása, a bizonyítékok értékelése és mérlegelése ugyanis az eljárási jogi szabályokban a jogalkalmazó számára fenntartott feladat {7/2013. (III. 1.) AB határozat, Indokolás [33]}. Az alkotmányjogi panaszban az indítványozó valójában egyet nem értését fejezte ki a bíróságok döntésével, azok érvelésével, indokolásával kapcsolatban. Önmagában az a körülmény, hogy az indítványozó nem ért egyet a bíróság döntésével és annak indokolásával, nem elégséges érv a támadott döntés alaptörvény-ellenességének alátámasztására {3364/2017. (XII. 22.) AB végzés, Indokolás [21]}.

- [21] Az előbbiek mellett az Alkotmánybíróság a következőkre mutat rá. Az Alkotmánybíróság a bírói döntéssel szemben benyújtott alkotmányjogi panasz intézményén keresztül is az Alaptörvényt és az abban elismert jogokat oltalmazhatja {erről lásd elsőként: 3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [13]}. Vagyis az Alkotmánybíróság a bírói döntések felülvizsgálata során az Alaptörvényben elismert alapjogi követelményrendszer tényleges érvényesülését garantálja. Jelen ügyben megállapítható, hogy az eljáró bíróságok a döntés szempontjából releváns kérdéseket vizsgálatuk tárgyává tették, és követhetően számot adtak döntésük indokairól. A bíróságok indokolási kötelezettségéből nem következik a felek által felhozott minden észrevétel egyenként való megcáfolási kötelezettsége, különösen nem az indítványozó szubjektív elvárásait kielégítő mélységű érvrendszer bemutatása {30/2014. (IX. 30.) AB határozat, Indokolás [89]}. Az indítványozó ezzel összefüggésben bírói mérlegelési, jogalkalmazási kérdéseket kifogásol. Az Alkotmánybíróság következetes gyakorlata szerint viszont nem vizsgálja, hogy a bírói döntés indokolásában megjelölt bizonyítékok és megjelenő érvek megalapozottak-e, a jogalkalmazó helytállóan értékelte-e ezeket a bizonyítékokat és érveket, illetve a konkrét ügyben a bírói mérlegelés eredményeként megállapított tényállás, valamint az abból levont következtetés megalapozott-e {lásd például: 3095/2021. (III. 12.) AB végzés, Indokolás [26]}. „Sem a jogállamiság elvont elve, sem a tisztességes eljárás alapjoga, sem a diszkrimináció tilalma nem teremthet alapot arra, hogy az Alkotmány-bíróság a bírósági szervezet feletti »szuperbíróság« szerepébe lépjen, és hagyományos jogorvoslati fórumként járjon el.” {3325/2012. (XI. 12.) AB végzés, Indokolás [14]-[15]} Az alkotmányjogi panaszban felhívott érvek alapján a tisztességes hatósági vagy bírósági eljáráshoz való jog megsértésének kételye nem merül fel.
- [22] Az Alkotmánybíróság a fentiek alapján megállapította, hogy az alkotmányjogi panasz a XV. cikk (1) és (2) bekezdésének, valamint XXVIII. cikk (1) és (7) bekezdéseinek állított sérelme vonatkozásában nem veti fel a támadott bírói döntést érdemben befolyásoló alaptörvény-ellenesség kételyét, és nem alapoz meg alapvető

alkotmányjogi jelentőségű kérdést sem, így az alkotmányjogi panasz nem felel meg az Abtv. 29. §-ában foglalt befogadhatósági feltételeknek.

[23] Erre tekintettel az Alkotmánybíróság az alkotmányjogi panaszt az Abtv. 27. §-a és 29. §-a, valamint az Ügyrend 30. § (2) bekezdés *a)* és *h)* pontjai alapján visszautasította.

Budapest, 2024. július 9.

Dr. Horváth Attila s.k.,
tanácsvezető, előadó alkotmánybíró

Dr. Hörcherné dr. Marosi Ildikó s.k.,
alkotmánybíró

Dr. Juhász Miklós s.k.,
alkotmánybíró

Dr. Szabó Marcel s.k.,
alkotmánybíró

Dr. Varga Réka s.k.,
alkotmánybíró